

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

A szerkesztésért felelős:
ÜZV. DR. KISS PÁLNE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDEKEN:
Egy év 12 korona, Három év 30 korona, Hat év 54 korona.

Nép hivatalt Makóra

Makó január 25.

A makói városháza előtti mos-tanában sokkal több az ügyes bajos ember főként pedig az asszony-nép, mint a béke időkben. Mindenütt látni ezeket a szegény sok-baju asszonyokat, kitnek most hogy a férjeik odavannak még a férjük ügyes bajos dolgait kell el-intéznők, ami százszoros baj ezek-nek a sokat szenvedő asszonyoknak.

Ha volt valaha szükség Makón nép hivatalra, akkor ma van csak igazán szükség erre a fontos in-tézményre, amely nélkül kiszol-gáltatjuk népünket a megírászat ezer és ezer csalafintaságának.

Hány eserde tragédia játszódik le Makón, csak azért, mert a ta-nácsra szorulóknak nincs hová ta-nácsért fordulnia. Hány asszony károsodik meg, hány nem tudja elintézni dolgát, hány nem rendbe-hozni azokat az ügyeket, melyekre halasztás nincs, csak azért, mert tehetetlenek, járatlanok szegények s nincs hová, nincs kihez fordul-niok jó szót, okos tanácsért.

I. az, hogy a városházán ott van a mi buzgó s munkás tisztviselő-kanunk, ámde ezeket még több munkával tudhatnánk lehetetlenség. A háboru folytán olyannyira meg-sokszorozódott a tisztviselői dolga, hogy igazán bámulnunk kell, hogy hogyan győzik a sok munkát s b. n. y a hivatalos írást csak hogy a város ügymenete zavartalan le-gyen.

Ilyen körülmények között nem kívánhatjuk tisztviselői kól, hogy az okvetlen felállítandó néphivatal dolgát ellássák, már pedig a né-phivatal felállításával nem szabad késekednünk. Gondoljunk csak arra, hogy egyebet ne említsünk, hány me.őgazdasági felmentést kell majd csak a közelgő tavasz szal kérvényok utján kérelmezni.

Némelyik makói módosabb, tehe-tősebb az elmegy az ügyvédhez s megírattja a kérvényt, de hát az a szegény makói nincsetlen ember, akire igazán szükség is volna itt-hon, hogy megmunkálja azt a ki-csi földet s gondoskodjék család-jáért, az hová me.őjen megírattni a kérvényét, mikor szegény fizetni nem tud érte. Ha néphivatal vol-na odamegane s oda bizalommal menne.

Hány makói emberről nem tud-nak, hogy hol vannak, pedig a

vöröskeresztnek s a nemzetközi irodáknak kitűnő tudósító irodák vannak, amelyek díjtalanul adnak felvilágosítást, de hát ki írjon oda? a szegény asszony vagy nem tud írni, vagy nem tudja, hogy hogy is kell hát azt elin-tézni.

Mit szóljunk még az adóilleték, hadisegély s sok más ügyről, amit mind nem tudnak elintézni a mi derék asszonyaink, mert nincs, aki utbaigazítsa őket. Száz és száz ezreket tudnánk felhozni a néphivatal felállításának szükség-essége mellett. Erzi és tudja azt mindenki, aki ezt a szót olvassa: néphivatal.

A makói néphivatal felállításá-nak szükségessége elől nem lehet kitérni, fel kell állítani s pedig minél hamarább, mert ez ezer és ezer olyan makói emberre bir nagy fontossággal, akik nem tud-nak magukon a néphivatal né kül segíteni s akiknek ügyes bajos dolgaiban segítségükre lenni, első-rendű kötelességünk.

Makó város legszegényebb nép-rétégön segíteni s pedig minél gyorsabban, mulhatatlanul szük-séges, mert a nép ügyes bajos dolga napról napra szaporodik, amely ügyes-bajos dolgok elinté-zésében csakis a néphivatal szer-vezésével s felállításával segíthe-tünk a sokat szenvedő s bajait némán tűző makói népen

A politikai hírei

A képviselőház ülése. — Az elesettek hozzátartozóinak segéye

Makó, január 25.

Ma két szónoka volt csak a földgázvitának, a munkapárttól Mayer Ödön s ellenzéki részről Osermák Ernő, aki negyedfélórás beszédben fejtette ki meggyőzően és érdekesen, hogy a Deutsche Bank szerződése csak hátrányára lehet Erdély gazdasági és ipari fejlődésének, pedig a földgáz kér-dés helyes megoldásához fontos s. o. c. i. a. s. érdekek fűződnek. Ami-lyen értékes és figyelemre méltó volt a beszéd, olyan lagymatag érdeklődés kísérte, úgy hogy volt olyan időpont is, amikor úzenkét munkapárti és két ellenzéki kép-viselőből állott a kiváló szónok egész hallgatósága, hokitt a fo-lyosokon zsongott az élet s a

pártvezérek körül egész kis udvar verődött össze a kényelmes pam-lagok árnyékában. A vitarendezők különben nem eszaggednek és va-lószínűnek tartják, hogy a hét vége előtt fognak ki a szónokok-ból, úgy hogy a miniszterelnöki jelentésekre majd csak jövő hétfőn kerül a sor. Holnap Földes Béla lesz az első szónok. Hosszabb be-tettség után megjelent Károlyi Mihály gróf is ma a Házban. Hi-vei kitörő örömmel fogadták s az üléssteremben is juttattak neki a tapaból és éljenzésből.

Az ellenzék részéről ismételt

szóvá tették már a képviselőház-ban az 1887. évi XX. t. cz. nek azt a visszás rendelkezését, amely a hadbavonult hozzátartozóitól megvonja a hadisegélyt, ha a katon a harc tere. n. elesik. Sok ezer hadbavonult és elesett katon a osaládja jutott e helytelen rendel-kezősek következtében nyomorba.

Az ellenzéki pártok az ügyben szerdán déle. n. a képviselőház kupolaesarnokában közös értekez-letet tartanak, amelyen Huszár Károly néppárti képviselő indít-ványt terjeszt elő a hadsegélye-zési törvény revíziója tárgyában.

Uj orosz támadások

A montenegrói fegyverletétel akadályta-nul folyik

A skutari-i zsákmány

Budapest, jan. 25.

Orosz hadszíntér:

Északkeleti arcvonalunk különböző részein tegnap ismét orosz tüzérségi táz alatt állottak. Sok helyen ellenség felde-ritő tevékenysége igen élénk volt.

Olasz hadszíntér:

Tiroli arcvonalon ellenséges tüzérség a Judikariákban Cretó és a suganai völgybe Caldonazzo helységeket bombáz-ta. A géri hídfőnél Ostavia közelében ismét harcok folytak. Tegnap este a tengerparton az olasz tüzérség tevékenysége láthatóan élénkebb volt.

Délkeleti hadszíntér:

Montenegrói hadsereg lefegyverezése csakugy mint ed-dig simán folyik. Mindenütt hol cs pataink megjelenne, a montenegrói zászlóaljok tisztjeik vezetése alatt vonakodás nélkül beszolgáltatják fegyvereiket. Számos csapatrészt olyan vidékről, amelyeket meg nem szállottunk, még elő. r. seinkné bejelentette, hogy kész a fegyvert letenni. Szkutariában 12 ágyut, 500 puskát és 2 gépiegyvert zsákmányoltunk. Ellen-sége táborból származó mindazok a hírek, melyek Monte-negrói uj harcokról szólnak, tisztára kohoítak. Az, hogy a király országát és hadseregét otthagya valónak bizonyult, hogy a lényeges kormányzati hatalom kinek a kezében van, ez időszerint még nem állapítottuk meg, de ennek a monte-negrói hadjárat katonai eredménye szempontjából nincs sem-mi jelentősége. Hófer.

Ablakredőnyök önműködővel minden nagyságban kap-hatók a PALLAGI-cégnél.

A homály Montenegro felett

Niklót Lyonba utaztatták — A montenegrói miniszterelnök késhegyig menő harcot hirdét

Makó, január 25.

Miklós montenegrói király és Péter herceg montenegrói népvásárban harminc tiszt és ötven katonas kísérelében Rómába érkezett.

A pályaudvaron Viitor Emanuel király üdvözölte őket és a Savoya királyi villába kísérték a vendégeket. A két király hír szerint a pályaudvaron megölelte egymást és a pályaudvar előtt a tömeg üdvözölte őket.

Niklós király katonai kísérelével még ma Lyonba utasított.

Miklós montenegrói király olasz lapok szerint hét óráig tartó római idősebb alatt a francia, az orosz és az angol nagyköveteket és a szerb követet fogadta. Viktor Emanuel király és Miklós király látszólag szívélyesen bucsút vettek egymástól. Miklós királyt két olasz udvari tisztviselő kísérte Lyonba.

Egy lapjelentés szerint a montenegrói kormány székhelyét Lyonba helyezték át.

Minskovic montenegrói miniszterelnök, mint a milánói „Secolo” Párisból jelenté, Brindisiből táviratot intézett a párisi montenegrói ügyvivőhöz, amely azt mondja, hogy Montenegro folytatni fogja a késhegyig menő harcot. A király meutett csak két fia maradt. A miniszterelnök reméli, hogy a szövetségesek szükség esetén Montenegro-t hathatósan fogják támogatni, mint azt már a szerb sereggel szemben is megtették.

Olasz lapok azt állítják, hogy Martinovic tábornok több ezer montenegrói és szerb élén ellen-szegül a fegyverreltelnek és a karát rákényszerítette Miklós királyra.

Az is jelentik, hogy az orosz-magyar békeszöveg tárgyi tartalma nem volt döntő befolyással a király elhatározására.

Az ideai országos vásárok rendje

Megállapította a rendőrség

Makó, jan. 25.

A makói rendőrség ma megállapította a Makón tartani szokott országos vásárok sorrendjét. A rendőrség megállapítása szerint a vásárok sorrendje a következő:

I. Judica-napi vásár április hó 8-án állatvásár, 9-10-én kirakodóvásár.

II. Keresztelő S. A. János napi vásár június hó 17-én állatvásár, 18-19-én kirakodóvásár.

III. Szt. István napi vásár aug. hó 12-én állatvásár, 13-14-én kirakodóvásár.

IV. Szt. Erzsébet napi vásár nov. 18-án állatvásár, 19-20-án kirakodóvásár.

Persze, az ezidei vásárok korántsem lesznek oly forgalmasak, ha más nem, hát a férfinep okvetlenül hiányosni fog azokról.

A makói írás-olvasás vizsgák

Egy és más tudnivalók a választójogi vizsgákról

Makó, jan. 25.

Már egy alkalommal megtűtük, hogy megalkulnak Makón a megyében a választójogi írás-olvasási vizsgabizottságok. A polgármester most megállapította a bizottságok működésének idejét, amely szerint a vizsgák Makón febr. hó 21-én kezdődnek s ezekre február hó 20-áig lehet jelentkezni.

A jelentkezések febr. 3-án kezdődnek. Mindeninek személyesen kell jelentkezni.

Az írás-olvasási tudás vizsgálatát ingyenes nyilatkozó és annak, aki 24 ik élevesét betöltötte.

A vizsga eredménye lehetőleg nyomban, de legkésőbb a vizsgázás napján határozottlag fog kihirdeteni, mely határozat ellen fellebbezésnek helye nincs, azonban sikertelen vizsgát esetén az írás-olvasási tudás igazolására még a folyó évben a választók összehívó kérelmére előtt a következő évben pedig akár a vizsgázató állandó birtok, akár az ősszel küldöttség előtt lehet jelentkezni és az írás-olvasási tudást igazolni.

Ezekre a vizsgákra azonban azt bízunk, hogy kevés jelentkező lesz ekkor, hiszen addig bassz nem jönnek azok, akik választójogi vizsga nélkül is megérdemlik, hogy választók legyenek ebben az országban, melyet az 5 karjuk védelmezett meg.

Nagy török győzelem

Az angolok óriási vesztesége

Konstantinápoly, jan. 24.

Kutlameraszál pozitív harcok tovább tartanak. Angol erők, melyek igen Gardinagróból jöttek január 21-én monitorkor védelme alatt, Kutlameraszál 35 kilométernyire keletre Mezliakionál levő állásainkat tigris mardkét parján megtámadták, ezáltal hat óra hosszat tartott, az ellenség valamennyi támadását ellentámadásainkkal vissza vertük.

Az ellenség kénytelen volt néhány kilométernyire keletre visszavonulni. Mintegy 3000 angol holttestet számítottunk meg, 1 századost és néhány angol közkatona-t elfogtunk, a mi veszteségeink aránylag csekélyek. Hílemez angol tábornoknak halottai eltérítésére tőlünk egy napos fegyver szünet kért, amit erre a célra megadtunk.

A foglyok vallomása szerint angolok fentemlített veszteségeken

kivül a Chalk saúd körül vívott harcokban 3000 halottat és sebesültet veszítettek. Támadásunkkal egy másik angol hadoszlopot, amely Kornától nyugatra Montefik irányában előre törni igyekezett, visszavonulásra kényszerítettünk. Az angolok 100 halottat hagytak a osataterén, nagyszámu tevé és körülbelül 100 sáfort zsákmányoltunk.

NAPI HIREK

Tájékoztató

Naptár. Január 26. Szerda. Róm. kath. és Protest. Polikárp. Görög-ország január 14. Hermin. Nap kel 7 óra 40 percekor, nyugszik 4 óra 44 percekor.

A fémrekvirálás. A polgármester közli a hadiselekre igénybevett fém tárgyak részbeni beszolgáltatásáról szóló miniszteri rendeletet. E szerint a kereskedők, üzletiek kötelesek a rész és nikkal edények egyharmadrészt e hó 3-ig beszolgáltatni. Február 1-én kezdődik országos rekvirálás.

Tűz a Rotter-fele üzletben. Könnyen végzetessé válható tűzveszedelem keletkezett ma a Rotter-fele üzlethelyiség raktárában. A raktár padlóján kiömlött olaj és zsiradékok valamelyik inasgyerek gondatlansága folytán tüzet fogtak. Jó szerencse, hogy a veszedelem idején éppen eszrevették és egy a kéznél levő Minicaxxal oltották. A tűzről értesítettek a rendőrséget és a tűoltóságot is, de mire a tűoltóság a helyszínre megjelent, már nem akadt dolga, mert az üzlet elhagyottak a tüzet eloltották. A kár je enéklelen.

Felhívás. Mindazon iparosok, kiknek a háború által ipari gémeik megecsappant, a III. oszt. adó ügyben saadán este 5 órakor az ipartestület helyiségében tüst tartanak. Az érdekeltek megjelensést kéri az ELNÖKSÉG.

A katonai cenzura irányelveire vonatkozólag a m. kir. kereskedelemügyi miniszterium által kiadott 1653/B. sz. es. rendeletből az alant közöltökre hívjuk fel a közönség figyelmét: „A cenzura alá eső küldemények a következő közzétételeknek vannak alávetve: a.) Szolgurnan tilos a posta útján az államédekre hátrányos közleményeket küldeni. Ide tartoznak első sorban a katonai vonatkozású tárgyakról szóló hírek, habár a társalmatlanoknak is látszanak, mint pl. katonatisztek megérkezéséről, elutasításáról, katonai áruknak szállításáról és elraktározásáról stb. b.) A pénzes (érték) levelek és értékdobozok irásbeli közleményt nem tartalmazhatnak. Feladó ezeket nyitva tartotik postára hozni és azokat csak a feladó tisztviselő által történt megvizsgálás után, annak jelenlétében saját pecsétjével lezárni. d.) A szállítólevelek és postautalványok szélőre magánközleményt írni nem szabad. e.) A feladott esomagok magánközleményt nem tartalmazhatnak. f.) Levelekben és levelezőlapokon tilkos írás, gyorsírás, héber betűk vagy európai kívüli nyelv használata tilos.

Jótekonyság. Bíró István makói Gróf Pálffy-u. 68 sz. a. lakos 10 koronát adományozott a rokkant katonák javára.

Van gummi az országban. A mult héten jelent meg a kormány rendelete, amely elrendelte a meglévő gummikészletek lefoglalását. A rendelet nagy jelentőséget keltett azok közt, akik nem voltak tisztában a gummipiac tényleges helyzetével. Ma úgy áll a dolog, hogy a gyárak részlegesen a hadsereg számára dolgoznak, a készletek nagy részét a hadvezetőség már régen lefoglalta, úgyhogy most tulajdonképpen egy meglevő állapot szankcionálásáról van szó, mert azok a készletek, amelyek szabad forgalom tárgyai, alig jönnek számba. A gyárak külföldben teljes üzemben vannak és gummiszállásukat hosszú időre biztosították tekintve.

Adomány. Duda Sándorné Juhász Gyula tanár ur útján a Makói M. Kir. Áll. Pögmnasium Ifjúsági Segítő Egyesületének 20 koronát adományozott.

Az állatok szaporulata. Hogy a háború nagyon megfogyasztotta az állatállományt, ez mindenki előtt ismeretes: de e nehéz helyzetben is örvendéses, hogy a szaporulat még mindig igen kedvező. Különcsen a szarvasmarha állományban gyakorolt jó hatást a kormány ama rendelete amellyel mindjárt a háború kitörése után megütötte az üszebortjuk vágatását. A fiatal növendék jószág száma ez által sokkal nagyobb, mint a béke idejében volt e így pár év múlva a megfogyott és még egyre fogyatkozó állomány erősödni fog. A sertések szaporodása is kielégítő. A gazdák aránylag kevés mulacot bocsátanak áruba, hanem inkább főnevelék. Leghasznosabb a lóállomány pótlása; mert a hadiszolgáltatás igen nagy mennyiséget vett igénybe a így a tenyészet erősen hanyatlott. A gazdasági egyesületek állandóan fáradoznak, hogy a hiányokat lehetőség szerint pótolják.

Olcso szüfca. A Lelpnik és Grün Szegeci utcai fateroskedő cégnek sikerült egy régebbi vételét folytán olcsó tűzfához jutni, miért is ezen mennyiséget meg a készlet tartó mértékénél több fűrészelve 5 K 60 fillérért, aprítva 6 koronáért árúzták.

Házeladás.

Honvéiban az orosz-temető háta mögött Kovács Antal bormérésével szemben Túr-utca 1. számú

h á z a m

kedvező fizetési feltételek mellett ELADÓ. Értekezni lehet:

Erdélyi lánossal Túr-utca 6 sz. alatt.

Egy 14-15 éves szolid kis leány mindenesnek keresztetik. Cim a kiadóhivatalban.

Massey Harrys

aratógép tulajdonosok aratásra manilát azonnali átvételre megrendo hetik

Halász A.

gépraktárában Makón.

Néhány darab új Massey Harris aratógép szintén azonnali vételre kapható.

Akiknek használt manilázáska van eladó, megveszem.

Házi áldás

minden háztartásban egy

légnyomásu mosógép.

Beszerezhető:

BULÁCSI JÁNOS
gépraktárában Makón

Eladó járandó
a lelei-ut mentén

egy járandó

Takács István szomszédságában van. Értekezni lehet:

Fazekas Pál
tulajdonossal, Berka dűlő, 100. sz.
kis csorgó mellett.

Eladó házhely

A Lonovics-sugarúton, az Erzsébet-szeretetházzal szemben lévő 550 négyszögöl sarokház telek eladó.

Bővebb felvilágosítással szolgál Hajnal-utca 4. szám alatt

H. Kovács János

Eladó föld.

A nagylaki-ut mentén, vasúti őrház mellett, Borotvás-tanyával szemben lévő

9 és fél kat. hold

nagyon jó gabonatermő föld eladó.

Venni szándékozók értekezhetnek Makón, Hajnal-u. 4. sz.

H. Kovács János
megbízottal.

POOR ENDRE

gyógyszerésznél kapható Makón

VILMA-CRÉM

gyermek és birtokos ható alkalmas szor, szepő, csipő, ar- és kézverő és zsinórcsilló tisztítószer

Vilma hajpor, Vilma szappan és hajfűző szer.

Ára: Vilma orom 1 korona. Vilma hajpor 1 korona. Vilma szappan 70 fill. Hajfűző 1 korona. Vilma szappan 100 fill. Vilma szappan 100 fill.

Törkölymag

kapható Iritz Mikánál.

KIADÓ FÖLDEK

közei a városhez gabona és hagyma termelésre Iritz Mikánál

MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

nyomdai műintézete Makó, Széchenyi-tér 2. szám.

A háboru okozta anyagdrágaság dacára könyvnyomdánkban mindennemű nyomdai munkák a legpontosabban, tiszta, izléses kivitelben, jutányos áron készíttetnek.

Hirdetések jutányos áron felvétetnek a kiadóhivatalban

Nyomtatott. Özv. Dr. Kiss Pálnéknak a Makói „Független Ujság” villamoserőre berendezett nyomdájában, Makón.